

Scîpîrea ta-n întunecime
Nu-mi dau seama de-unde vine.
De ici, de colo, de-undeva.
Și oricum, orice ai fi,
Numele nu-ți pot ghici.
Străluce, străluce, mică stea.
(După un vechi cântec irlandez pentru copii)

PARTEA ÎNTÂI
MOMO ȘI PRIETENII EI

UN ORAȘ MARE ȘI O FATĂ MICUȚĂ

În vremurile străvechi, pe când oamenii vorbeau limbi cu totul diferite de cele de acum, în țările calde se aflau orașe mari și minunate. Acolo se înălțau palatele regilor și ale împăraților, se găseau bulevarde largi, străzi înguste și ulițe întortocheate, străjuiau temple mărețe cu statui de zei durate din marmură și aur, erau piețe multicolore unde se vindeau mărfuri din toate colțurile lumii, precum și terenuri frumoase și încăpătoare unde se adunau oamenii pentru a discuta veștile și pentru a ține cuvântări sau a le asculta. Dar înainte de toate se găseau acolo mari teatre.

Arătau cam așa cum arată astăzi un circ, doar că erau construite în întregime din blocuri de piatră. Rândurile unde ședeau spectatorii erau așezate în trepte, unele peste altele, ca într-o pâlnie uriașă. Văzute de sus, multe dintre aceste construcții erau circulare, altele mai degrabă ovale, iar altele formau un semicerc larg deschis. Se numeau anfiteatre.

Erau unele mari cât un stadion de fotbal, și altele mai mici unde nu încăpeau decât câteva sute de spectatori. Erau unele fastuoase împodobite cu coloane și statui, și

altele simple, fără nicio ornamentație. Aceste amfiteatre nu aveau acoperișuri, totul se petrecea sub cerul liber. De aceea în teatrele fastuoase erau întinse covoare țesute cu fir de aur peste șirurile spectatorilor, pentru a apăra publicul de arșița soarelui și de ploile rezezi pornite pe neașteptate. În teatrele simple, rogojini din papură și paie slujeau în același scop. Într-un cuvânt: teatrele erau după punga oamenilor. Voiau însă cu toții un teatru căci erau spectatori pătimași.

În timp ce ascultau cum se depănu pe scenă întâmplările zguduitoare și cele hăzoase, li se părea că acea viață doar jucată ar fi, în chip misterios, mai adevărată decât viața lor proprie, de zi cu zi, și le plăcea nespuse de mult să ia parte la cealaltă realitate.

De atunci au trecut mii și mii de ani. Marile orașe de pe vremea aceea sunt dărâmate, templele și palatele s-au prăbușit. Vânturile și ploile, gerurile și arșițele au scobit și au șlefuit pietrele iar din marile teatre n-a mai rămas decât ruina. În zidurile crăpate nu mai răsună decât cântul monoton al greierilor, făcând impresia că pământul respiră în somn.

Totuși câteva dintre vechile orașe mari au mai rămas orașe mari până în zilele noastre. Firește că viața din ele s-a schimbat. Oamenii se deplasează cu automobilul și tramvaiul, folosesc telefonul și lumina electrică. Dar ici și colo printre noile clădiri mai sunt câteva coloane, câte

o poartă, o bucată de zid sau chiar un amfiteatru din acele vremuri străvechi.

Iar într-un astfel de oraș s-a petrecut povestea cu Momo.

Afară, la capătul din miazăzi al marelui oraș, acolo unde încep primele câmpii iar colibe și căsuțele apar tot mai sărăcăcioase, se află ascunsă într-o pădurice de pini ruina unui mic amfiteatru. Nici măcar în vremurile străvechi nu fusese unul din cele arătoase, ci fusese și pe atunci, ca să spunem așa, un teatru pentru oamenii săraci. În zilele noastre, adică în vremea când începea povestea cu Momo, ruina era aproape cu totul uitată. Numai câțiva profesori de științele antichității știau despre ea, dar nu se mai interesau deloc de acest subiect, deoarece nu mai era nimic de cercetat acolo. Și nici nu reprezenta ceva demn de a fi văzut în comparație cu alte monumente din marele oraș. Astfel că numai din când în când se rătăceau câțiva turiști pe acolo, se cățarau printre șirurile de bănci năpădite de ierburi, făceau gălăgie, făceau fotografii spre amintire și apoi plecau. Atunci revenea liniștea în cercurile de piatră iar greierii începeau strofa următoare a nesfârșitului lor cântec, strofă care de altfel nu se deosebea întru nimic de cea precedentă.

De fapt numai oamenii locuind în imediata apropiere cunoșteau ciudata clădire rotundă. Își pășteau acolo caprele, copiii foloseau locul liber, rotund din mijloc ca

să bată mingea, iar seara se întâlneau uneori acolo perechi de îndrăgostiți.

Într-o bună zi începu să circule zvonul că în ultimul timp ar locui cineva în ruină. Era vorba de un copil, probabil o fetiță. Nu se putea spune cu precizie, fiindcă îmbrăcămintea îi era oarecum ciudată. Se spunea că se numea Momo, sau ceva asemănător.

Aspectul exterior al lui Momo era într-adevăr oarecum straniu și ar fi putut pesemne să sperie întrucâtva oamenii prețuind mult curățenia și rânduiala. Era micuță și cam slăbuță, încât nici cu cea mai mare bunăvoință lumea nu-și putea da seama dacă n-are decât opt ani sau a și împlinit doisprezece. Avea bucle negre ca pana corbului, zbârlite, arătând ca și cum n-ar fi fost niciodată atinse de vreun pieptene sau de o foarfecă. Avea ochi foarte mari, minunat de frumoși și la fel de negri, iar picioarele îi erau de aceeași culoare, căci umbla aproape întotdeauna desculță. Doar iarna purta uneori ghete, dar erau diferite, nu se potriveau între ele și pe lângă aceasta îi și erau mult prea mari. Cauza era că Momo nu avea nimic altceva decât ce găsea întâmplător sau i se dăruia. Fusta îi era cusută din diferite petice pestrițe și îi atârna până la glezne. Pe deasupra purta un surtuc bărbătesc, vechi și mult prea larg, ale cărui mâneci erau suflecate la încheietura mâinii. Momo nu voia să le taie căci se gândea, prevăzătoare, că va mai crește. Și nu se putea ști dacă va mai găsi vreodată un

surtuc atât de frumos și de folositor, cu atât de multe buzunare.

Sub scena năpădită de ierburi a ruinei teatrului se găseau câteva camere pe jumătate dărâmate unde se putea intra printr-o spărtură a zidului exterior. Aici amenajase Momo o locuință. Într-o zi, pe la amiază, sosiră la ea câțiva bărbați și femei din vecinătate încercând să afle ce-i cu ea. Momo stătea în fața lor privindu-i cu teamă, căci îi era frică să n-o gonească oamenii. Își dădu însă curând seama că erau prietenoși. Ei înșiși erau săraci și știau ce-i viața.

— Așa, spuse unul dintre bărbați, prin urmare îți place aici?

— Da, răspunse Momo.

— Și vrei să rămâi aici?

— Da, cu plăcere.

— Nu ești așteptată nicăieri?

— Nu.

— Vreau să spun: nu trebuie să te întorci acasă?

— Aici sunt acasă, răspunse repede Momo.

— Da' de unde vii, fetițo?

Momo făcu un gest nedeslușit cu mâna, arătând unde deva în depărtare.

— Cine sunt părinții tăi? își urmă omul întrebările.

Copila îi privi nedumerită pe el și pe ceilalți, și ridică puțin din umeri. Oamenii schimbau priviri între ei și suspinau.

— Nu trebuie să te temi, continuă bărbatul, nu vrem să te gonim. Vrem să te ajutăm.

În tăcere, Momo dădu din cap. Nu era încă de tot convinsă.

— Spui că te cheamă Momo, așa-i?

— Da.

— E un nume frumos, dar nu l-am mai auzit nicio dată. Cine ți l-a dat?

— Eu, spuse Momo.

— Tu singură ți-ai dat numele?

— Da.

— Când te-ai născut?

Momo se gândi și zise într-un târziu:

— După câte îmi amintesc, am fost dintotdeauna.

— N-ai nicio mătușă, niciun unchi, nicio bunică, niciun fel de familie unde te-ai putea duce?

Momo îl privi doar pe bărbat și tăcu o vreme. Apoi murmură:

— Aici sunt acasă.

— În sfârșit, își dădu părerea bărbatul, dar nu ești decât un copil. Câți ani ai de fapt?

— O sută, spuse Momo șovăitor.

Oamenii râseră. Credeau că e o glumă.

— Să vorbim serios. Câți ani ai?

— O sută doi, răspunse Momo, încă și mai șovăitor.

Trecu un timp până ce oamenii își dădură seama că fetița nu cunoștea decât câteva cifre prinse din zbor, fără

a ști însă ce reprezintă, deoarece nimeni n-o învățase să numere.

După ce se sfătuiseră cu ceilalți, bărbatul îi spuse:

— Ascultă, ai fi de acord să anunțăm poliția că ești aici? Ai fi dusă într-un cămin unde capeteți de mâncare și ai un pat și poți învăța să socotești și să citești și să scrii și încă multe altele. Ce părere ai?

Momo îl privea înspăimântată.

— Nu, șopti ea, nu vreau acolo. Am mai fost o dată. Mai erau și alți copii. Erau gratii la ferestre. Ne bătea în fiecare zi, fără niciun motiv. Așa că am sărit noaptea peste zid și am fugit. Nu mai vreau să mă întorc acolo.

— Te înțeleg foarte bine, spuse un bătrân și dădu din cap.

Iar ceilalți înțelegeau de asemenea și dădură și ei din cap.

— Bine atunci, zise o femeie, însă ești încă mică. Cineva trebuie să aibă grijă de tine.

— Eu, răspunse Momo ușurată.

— Poți să faci tu asta? întrebă femeia.

Momo tăcu o vreme, apoi spuse încet:

— N-am nevoie de prea multe.

Oamenii schimbă iarăși priviri între ei, oftară și dădură din cap.

Apoi luă din nou cuvântul bărbatul care vorbise la început.

— Știi, Momo, suntem de părere că ai putea eventual să te aciuezi la vreunul din noi. E drept că și noi înșine avem numai puțin spațiu, iar cei mai mulți dintre noi avem și o droaie de copii care cer de mâncare. Totuși credem că încă unul în plus nu are nicio importanță. Ce părere ai?

— Mulțumesc, spuse Momo și pentru prima oară zâmbi. Vă mulțumesc foarte mult! N-ați putea însă să mă lăsați să locuiesc mai departe aici?

Oamenii se sfătuiră multă vreme. Până la sfârșit au fost de acord. Erau de părere că și aici copilul putea locui tot atât de bine precum la vreunul din ei. Vor avea în comun grijă de Momo, căci pentru toți împreună va fi totuși mai ușor decât pentru unul singur.

Începură de îndată, dereticând și pregătind cât se putea mai bine camera de piatră pe jumătate dărâmată unde locuia Momo. Unul din ei, un zidar, clădi chiar o mică vatră din piatră. Făcură rost și de un burlan ruginit. Un tâmplar bătrân bătu în cuie câteva scânduri de ladă, alcătuind o măsuță și câteva scaune. În sfârșit femeile aduseră un pat de fier învechit și împodobit cu înflorituri, o saltea doar puțin ruptă și două pături. Văgăuna de piatră de sub scena ruinei se preschimbăse într-o odăiță plăcută. La urmă zidarul, având talent artistic, mai zugrăvi pe perete un frumos tablou cu flori. Până și cadrul împreună cu cuiul de care atârna tabloul fură pictate la locul lor.

UN ORAȘ MARE ȘI O FATĂ MICUȚĂ

Pe urmă sosiră copiii oamenilor aducând ce se putea dintr-ale gurii, unul o bucățică de brânză, altul o franzeluță, cel de-al treilea câteva poame și așa mai departe. Deoarece erau foarte mulți copiii, se adunară în seara aceea atât de mulți încât făcură cu toții împreună o adevărată mică petrecere în amfiteatru, în cinstea mutării lui Momo. Petrecerea fu atât de veselă cum numai oamenii săraci se pricep să aibă.

Astfel începu prietenia dintre micuța Momo și oamenii din vecinătate.

